

VALÓSÁG ADTA AVANTGÁRD

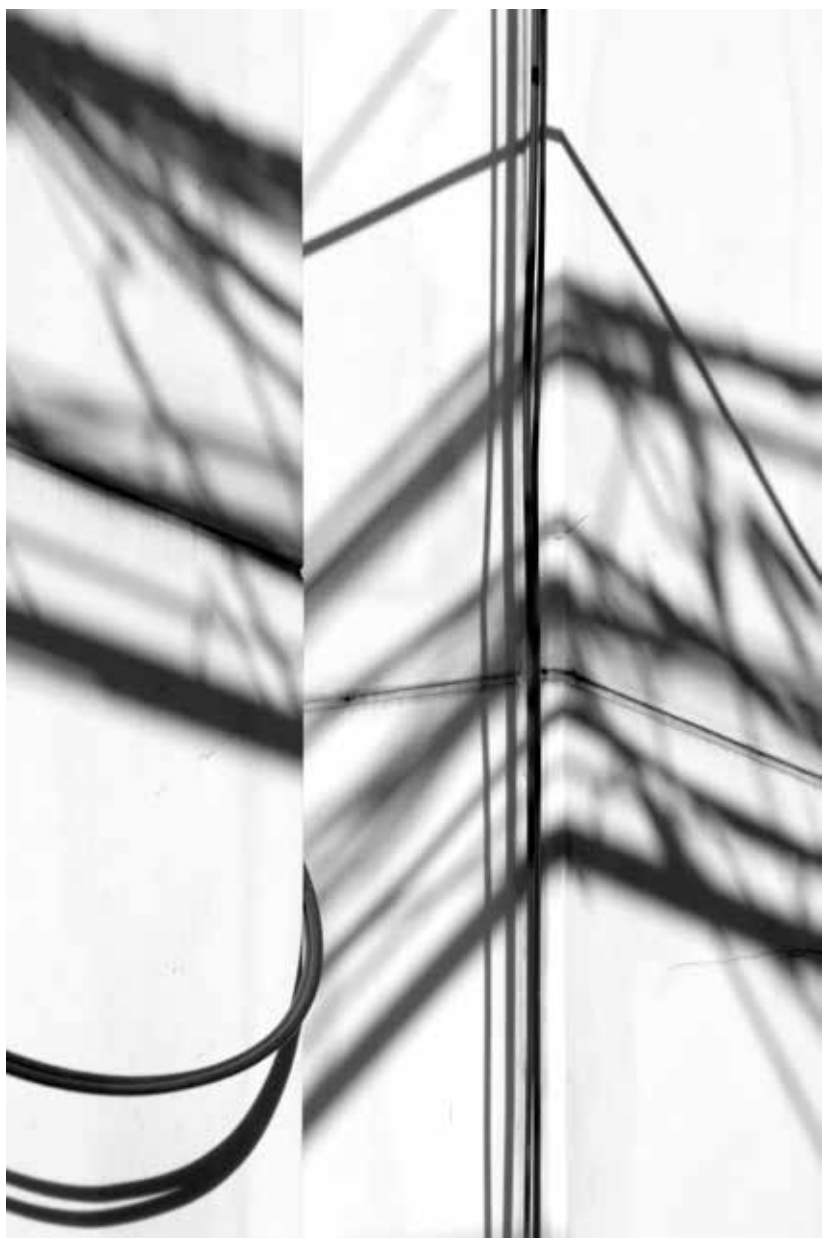
INTERJÚ ROBITZ ANIKÓVAL

SZEPTEMBER VÉGÉN ZÁRUL ROBITZ ANIKÓ *DUNKELKAMMER* CÍMŰ KIÁLLÍTÁSA A THE SPACE GALÉRIÁBAN, ÉS EZZEL PÁRHUZAMOSAN EGY MÁSIK SOROZATOT IS BEMUTAT *LEHETSÉGES VILÁGOK* CÍMMEL AZ ARTPHOTÓBAN. A KÉT KIÁLLÍTÁS SZERVESEN KÖTŐDIK A MŰVÉSZ KORÁBBI MUNKÁIHOZ, DE AZ ELJÁRÁSOK ÉS A TÉMÁK TERÉN IS MEGFIGYELHETŐ NÉHÁNY JELENTŐS VÁLTOZÁS. A KÉT ANYAG ÖSSZEÁLLÍTÁSA KÖZBEN KÉPEI RÉGI ÉS ÚJ IRÁNYAIRÓL, LÁTÁSMÓDJÁNAK AZ AVANTGÁRDHOZ VALÓ VISZONYÁRÓL KÉRDEZTEM.

Csanádi-Bognár Szilvia: *A fotóidon a részleteké a főszerep. Ez a fajta figyelem azonban egyáltalán nem magától értetődő. Hogyan fordult az érdeklődésed a részletek felé?*

Robitz Anikó: A Szellekép Szabadiskolában, ahol analóg fotózást tanultam, Telek Balázs adott először olyan feladatot, amelyiknél kifejezetten a textúrákra és a faktúrákra kellett figyelniük. Elindultam a városban, hogy felvételeket készítsék, és adta magát, hogy a részletekben mutassam meg az anyag szerkezetét. Az alkalmi feladat sokkal több lehetőséget tartogatott számomra és tovább dolgoztam rajta.

Robitz Anikó: *Króta*, 2014, 75x50 cm, giclée print © A művész jövőtáboról

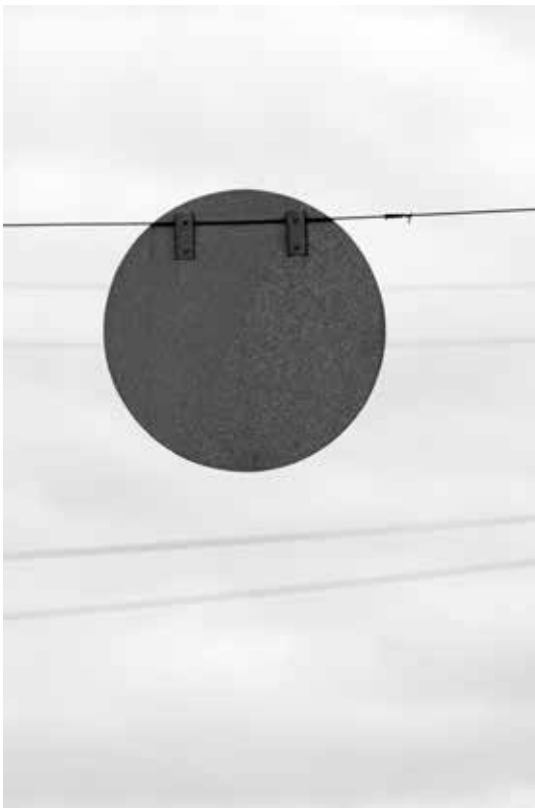

Dunkelkammer

The Space Contemporary Art Gallery and Management, 1015. Hattyú utca 16.
2022. augusztus 24. – szeptember 23.

Lehetséges világok

Artphoto Galéria, 1111 Bartók Béla út 30.
2022. szeptember 6. – október 13.

Robitz Anikó: *Párizs, Montmartre*, 2011, 75x50 cm, giclée print © A művész jóvoltából

Robitz Anikó: *Nyizsnyij Novgorod*, 2015, 75x50 cm, giclée print © A művész jóvoltából

Cs. B. Sz.: *Hatalmas a kontraszt a képcímeid és a képek között. Elsőre azt gondolná az ember, hogy a pars pro toto elve alapján működnek, s így aztán ironikussá is válik a címadásod. Megjelölsz egy egész várost a nevével, mondjuk Hong Kongot, és azután, ami a képen szerepel, lehet, hogy csak egy négyzetméternyi, vagy annál is kisebb részlet, amelyről az ember nem tudja, hogy mihez tartozik.*

R. A.: *Nem érzek kontrasztot a képcímek és a képek között, iróniáról pedig szó sincs. Amikor elkezdtem épületek részleteit fényképezni, a rendszerezéshez el kellett neveznem a fájlokat. Adódott, hogy annak a városnak a nevével mentem el a képeket, ahol készültek. Természetesen egy várost vagy akár csak egy városrészt nem lehet egyetlen képbe sűríteni, tehát a címadással nem ez volt a szándékom. Az épített környezetben találok meg a számomra érdekes formákat és a részletek felől közelítem meg az egészet. Ha kiemelek elemeket a teljes látványból akkor az természetesen mást mutat. Érdekel az a folyamat, amikor a kiválasztott részlet már annyira eltávolodik az eredeti egésztől, hogy többé nem felismerhető.*

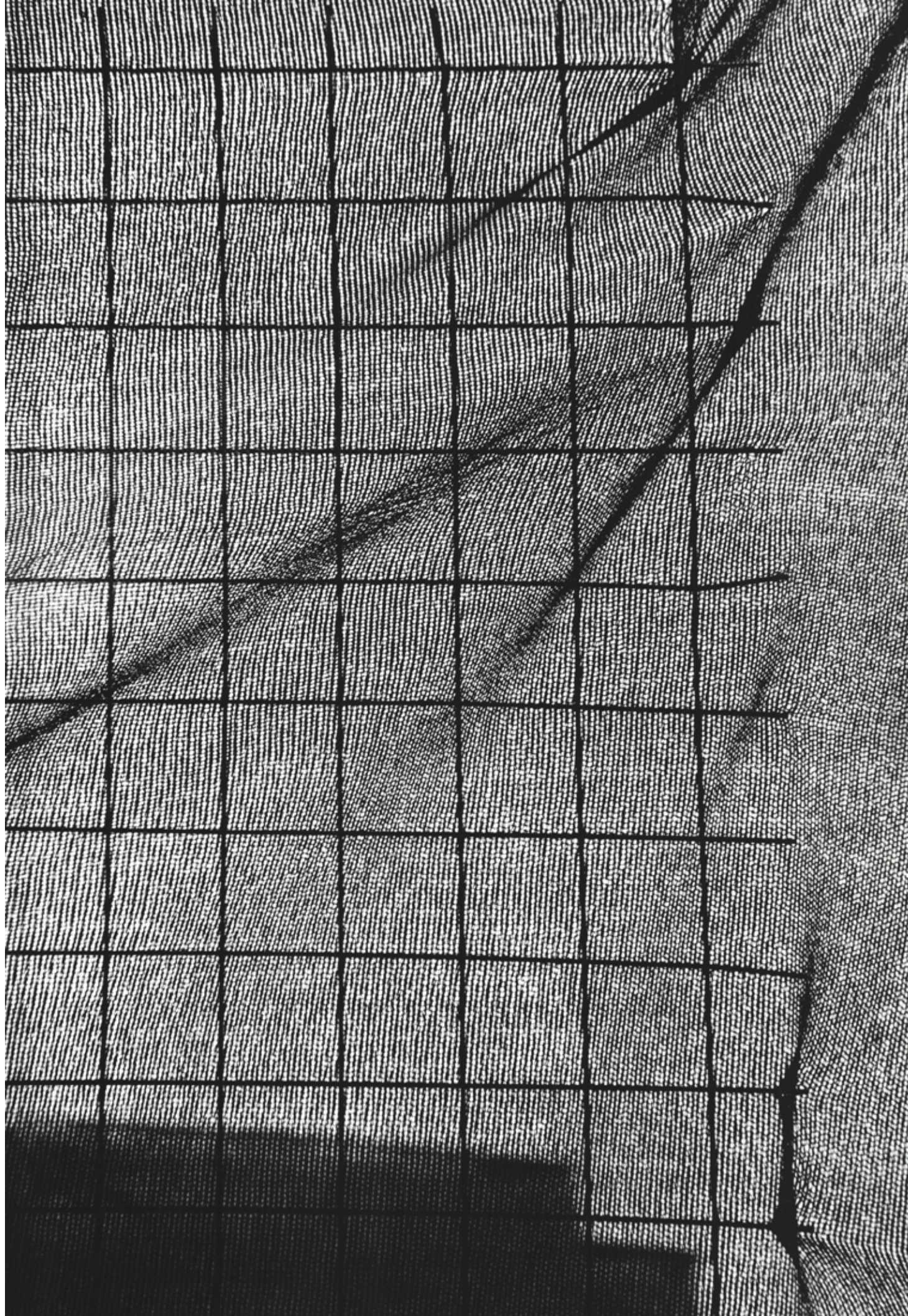
Robitz Anikó: *Hongkong*, 2011, 75x50 cm, giclée print © A művész jóvoltából

Cs. B. Sz.: *Mi a jelentősége annak a játéknak a munkáidban, hogy a részletek olyannyira titokzatosak, hogy meg is tévesztik az embert? Úgy tűnik, mintha a fotó festmény lenne, olyan, mintha a sík kép térben strukturált felületet mutatna. Ez a pseudo felé való kacsingatás volna?*

R. A.: Szeretek az optikai játékokat, és a fotóimon ezeket a fény és az árnyék gyakran meg is teremti. Mivel a kompozíciókhoz csak a legszükségesebb elemeket használom, úgy tűnhet, mintha nem is fotográfiák, hanem inkább grafikai munkák lennének. Ez főleg azokra a képekre lehet igaz, ahol a textúrák nem hangsúlyosan jelennek meg. Ahol viszont az anyagszerűség hangsúlyos, ott a térbeliség érzetét keltheti a fotó. A valóságtól azonban nem távolodnak el teljesen ezek a képek, mert utólag nem manipulálom őket és a természetes „hibákat” (esőcseppek, malterfoltok stb.) is rajtuk hagyom. Ezek a valósághoz amolyan kapcsokként működnek.

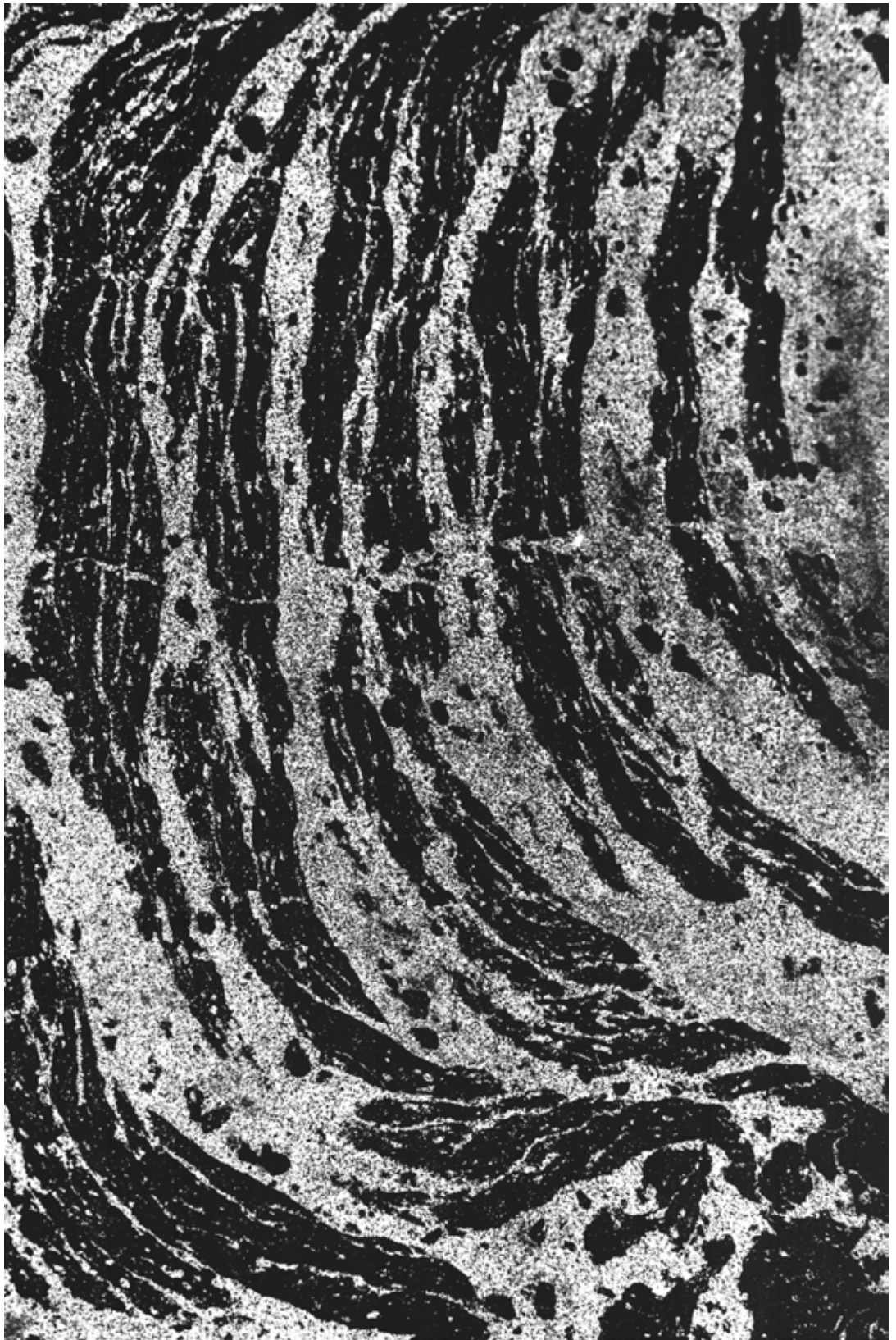
Cs. B. Sz.: *Az Artphoto Galériában látható képeken feltűnő változás, hogy megjelenik, sőt központi szerepet játszik a természet. Mit jelent számodra a természetben lenni?*

R. A.: Inkább városi típus vagyok, ezért először a belvárosi múzeumokat, galériákat keresem fel. Sokáig egy jó városi park, amilyenek például Angliában vannak, elég volt számomra mint természet. Amikor hosszabb időt töltünk egy országban, akkor van idő és lehetőség a természeti látványosságokat is felfedezni. Ilyenkor általában barátokkal megyünk együtt és úgy alakítjuk a programot, hogy mindenki megkapja az utazástól azt, amit leginkább vár tőle. Késznek kell lenni kompromisszumokra és érdemes nyitottnak lenni. Ha megkapom a városi élményt a múzeumokkal, épületfotózással, egyebekkel, akkor utána megyek én is természetet járni vagy eltöltök több napot egy hájón, pedig ez utóbbit nehezen viselem. Így történt legutóbb Ecuadorban, Galápagos-on is. A kényelmetlenségek aztán feledésbe merülnek, mert az élmény és a látvány felülírja őket. Egy hétig jártuk sorra a lakatlan szigeteket és sétáltunk az állatok között, akik semennyire sem tartottak tőlünk. Nem sok ehhez hasonló érintetlen része maradt a Földnek, örülök, hogy láthatam. Ajándék és lehetőség egyben, ha olyan helyre juthatok el, ahol hallgatni lehet a csendet.

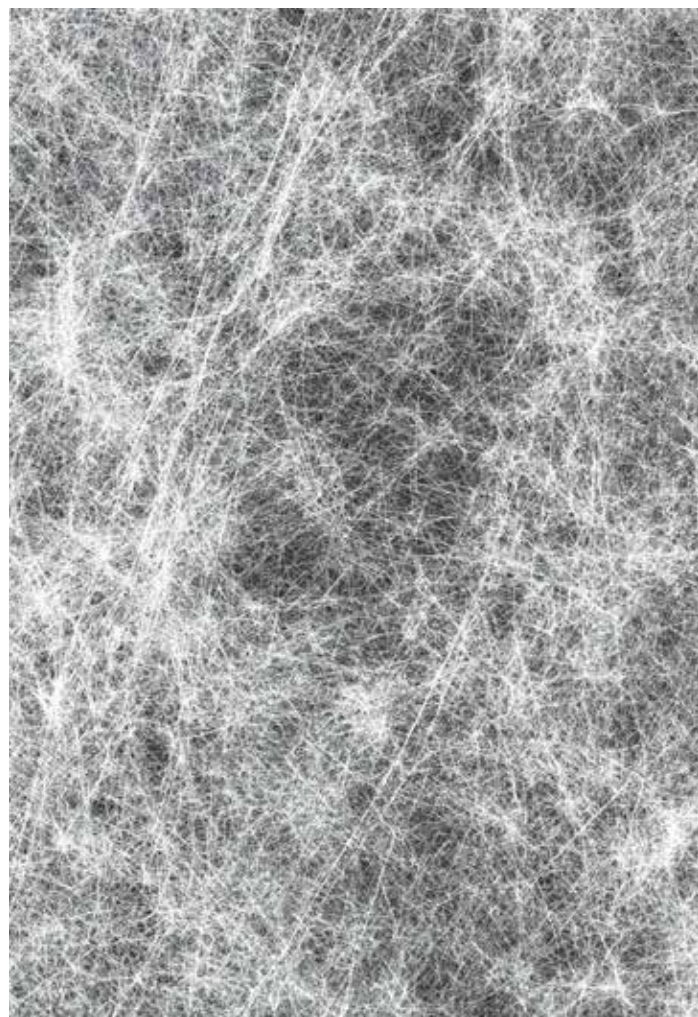
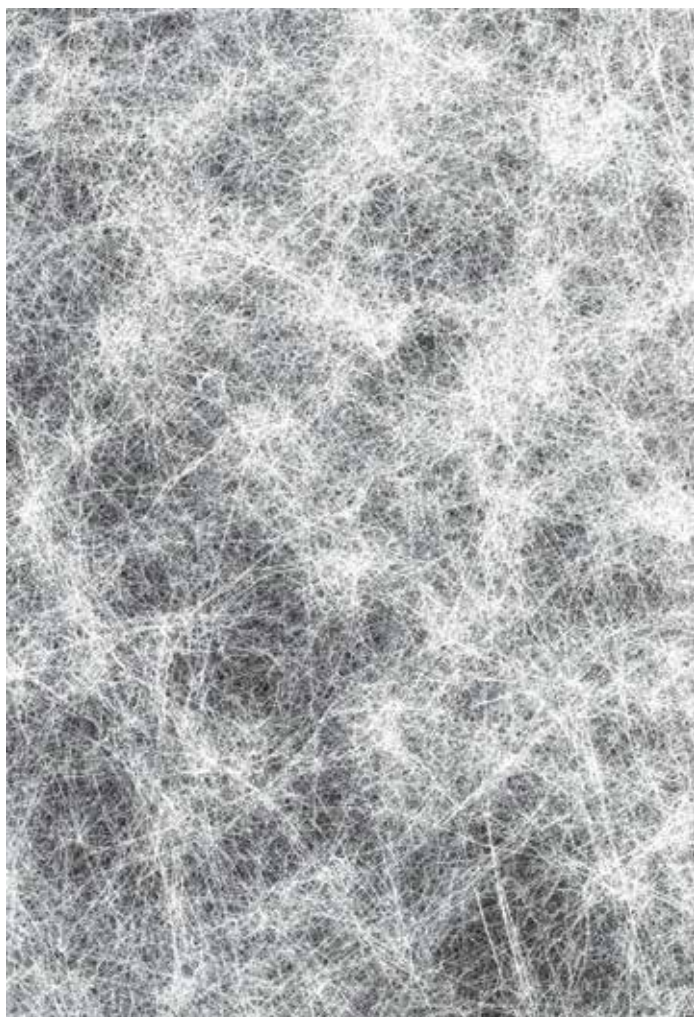

Robitz Anikó: *Kavicsos*, 2022, 24x36 cm, zselatinos ezüst nyomat © A művész jóvoltából

Robitz Anikó: *Tengeri leguán*, 2022, 24x36 cm, zselatinos ezüst nyomat, filctoll © A művész jóvoltából

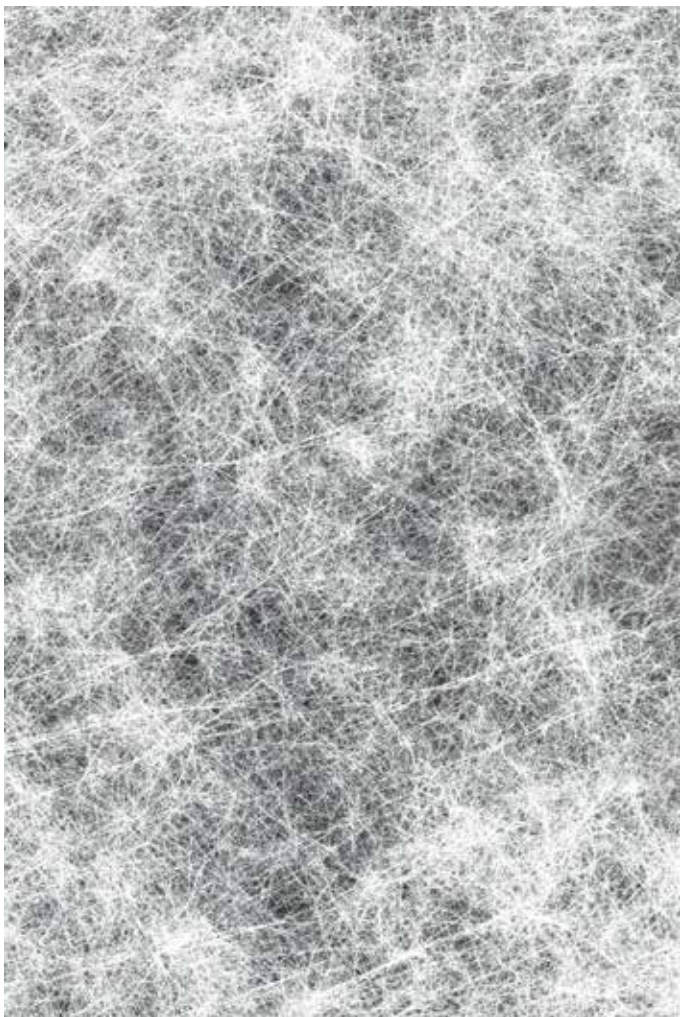
Robitz Anikó: *Kilenc fehér fotogram 3*, 2022, 25x36,5 cm, zselatinos ezüst nyomtat © A művész jóvoltából

Robitz Anikó: *Kilenc fehér fotogram 5*, 2022, 25x36,5 cm, zselatinos ezüst nyomtat © A művész jóvoltából

Robitz Anikó: *Kilenc fehér fotogram 7*, 2022, 25x36,5 cm, zselatinos ezüst nyomtat © A művész jóvoltából

Cs. B. Sz.: *A másik jelentős újítást a beállított körülmények között készült képek és a fotogramok jelentik, ezek módszertani értelemben némiképp közelítenek egymáshoz. Összefüggenek vajon az alkotói gondolkodásod során is?*

R. A.: A fotogramot a sötétkamrában folyó munka hozta magával. Két éve, egy korábbi sorozatomhoz, a *Fonott tükrökhöz* vásároltam mindenféle hálós anyagokat, amelyeket akkor nem használtam fel. Az egyik ilyen háló most a kezembe került és kísérletezni kezdtem vele. Tetszett az eredmény és eldöntöttem, hogy egy sorozatot készítek, amelyhez ezt az anyagot is használok. Jól illeszkedik a *The Space*-ben látható koncepcióba. A kiállítás építészeti, geometrikus szerkezetekkel indul, azután az épített képek következnek, kevésbé rendezett struktúrákkal, majd mindez elvezet a teljes kuszasághoz a fotogramokkal. Ezt fordítva is nézhetjük: indulhatunk a kevésbé rendszerezettől a szabályosig, a létezőtől a konstruáltig, mindkét irányban működik.

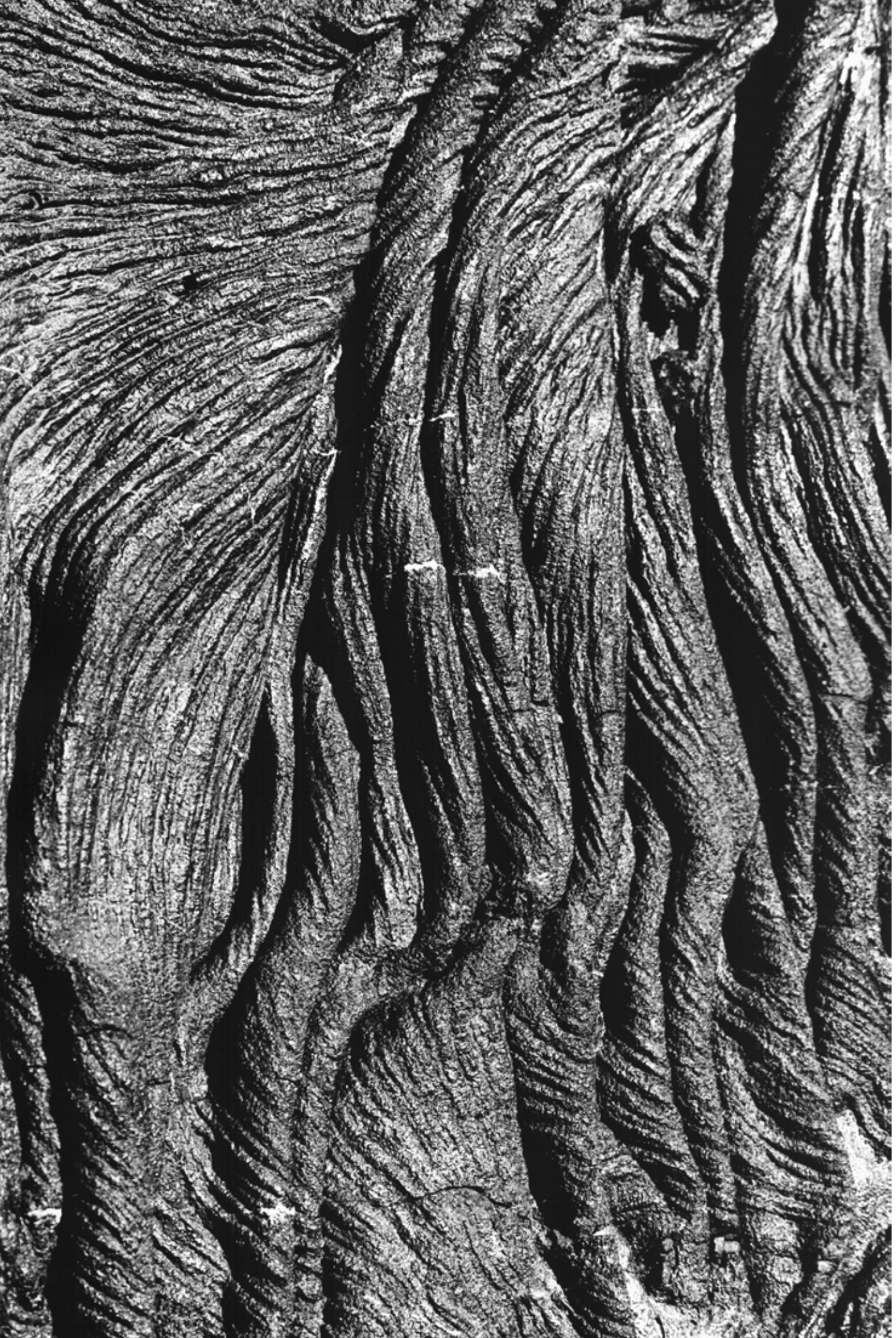
Cs. B. Sz.: *A képeidet az absztrakció keresése, az épített elemekkel való kísérletezés és a fotogram absztrakt használata is az avantgárdhoz köti. Hogy látod, a részletekkel valami olyat mutatsz meg, amit más nem lát, valami titkos tudást hozol felszínre?*

R. A.: Nem gondolom, hogy a fotós látás titkos tudás lenne. Mindannyian másként látunk, az egészből más-más részleteket veszünk észre. Ha egymás mellett állnánk és az előttünk lévő látványt fényképeznénk, akkor sem lennének egyformák a képeink. Ezt egyszer az unokabátyámmal ki is próbáltuk Párizsban. Jól mulattunk. Amikor a valóságból kiemelt részlet elveszti az összefüggéseit, akkor az eredeti arányait már nem érezzük. Egy-egy képem ugyanúgy lehet egy házfal sokméteres részlete, de lehet pár centiméteres is. Ezek a fotográfiák arra ösztönözhetik a nézőt, hogy megpróbálja megfejteni, kiegészíteni a kompozíciót, hogy gondolkodjon róluk. Ha kapcsolatot fedezel fel a munkáimban az avantgárddal az talán amiatt lehet, hogy a hétköznapi látványt a képkivágásokkal

alakítom át és ezzel új jelentést hozok létre. Ennek a folyamatát kutatom, az érdekel, hogyan és mikor megy végbe a változás, hasonlóan a Szóritész-paradoxonhoz, amikor az eredetiből kiindulva létrejön valami új.

Cs. B. Sz.: *Ahhoz képest, hogy ma a látvány milyen erősen befolyásolja a hétköznapijainkat, nem feltétlenül jár aprólékos figyelemmel. Ezzel a tapasztalattal együtt jelentkezik egyfajta elvárás a kritika részéről, hogy a művész leplezze le a mögötteseket, tárja fel, hogy mi generálja a látványt. Számodra van valamilyen hasonló szerepe a részletek elemző rögzítésének?*

R. A.: A részlet megmutatása az egészhez való viszonyunk feltárását is magában foglalja. Az arányok, a rész és az egész összefüggéseinek vizsgálata kérdéseket vet fel az egészsel kapcsolatban. Ugyanígy a különféle társadalmi vagy politikai, gazdasági jelenségeknél, a kapcsolatainkban, viselkedésünkben, mindegyik esetében nagyon sok múlik az arányokon. Ha a dolgokat részleteiben kezdjük el nézni, több minden tárulhat fel az egészsel kapcsolatban.

Robitz Anikó: *Dubai* 2021, 25x36,5 cm, zselatinos ezüst nyomat © A művész jóvoltából

A The Space-ben rendezett kiállításban, hosszas rendezgetés, csoportosítás után kialakult, hogy a képek mind hálós szerkezeteket mutatnak a szabályosabbtól a kuszábbig. Benne élünk egy világban, amit szeretnénk rendezettnek látni, tájékozódni próbálunk benne, keressük a támpontokat, hogy mi érvényes, mi felel meg az értékrendünknek. Ez a tapasztalat indulhat az átláthatatlannak tűnőtől a teljesen letisztultig, de ugyanígy a másik nyomvonalon, amikor azt hisszük, hogy rend van a fejünkben, szabályos rendszer, aztán mikor értelmezni próbálunk egy jelenséget, rájövünk, hogy valójában nehezen birkózunk meg a kuszasággal. Mindenki kiépít magának valamiféle értékrendet,

ami az alapját jelenti a véleményformálásának, de elképzelhető, hogy jön egy olyan esemény, ami ezt a szilárdnak tűnő rendet, megbillenti, vagy akár ki is húzza a talajt az ember lába alól, és elérkezünk az átláthatatlansághoz, ami persze tisztul majd megint. Mindig újabb és újabb megoldásokat keresünk, elméleteket gyártunk. A Covid is jó példa erre: figyeltük a híreket, de a szakértők sem mindig tudtak érvényes válaszokat adni. Az információ mennyisége egyszerre volt sok és kevés, az ember megélhette az eligazodás képtelenségének érzését. A kuszaságban is van egy sajátos rendszer, ami kezdetben nem mutatkozik, de aztán az értelmezői folyamatban feltárul.